

ANALECTA ARCHAEOLOGICA RESSOVIENSIA

Institute of Archaeology Rzeszów University

RZESZÓW 2012

VOLUME 7

ARCHAEOLOGY IN A TOWN
A TOWN IN ARCHAEOLOGY

A N A L E C T A
ARCHAEOLOGICA
RESSOVIENSIA

ARCHAEOLOGY IN A TOWN,
A TOWN IN ARCHAEOLOGY

Archeologia w mieście,
miasto w archeologii

INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY RZESZÓW UNIVERSITY

A N A L E C T A
ARCHAEOLOGICA
RESSOVIENSIA

VOLUME 7

ARCHAEOLOGY IN A TOWN,
A TOWN IN ARCHAEOLOGY

Archeologia w mieście,
miasto w archeologii

Rzeszów 2012

Editor

Sławomir Kadrow
slawekkadrow@gmail.com

Editorial Secretary

Magdalena Rzućek
magda@archeologia.rzeszow.pl

Volume editor

Andrzej Rozwałka

Editorial Council

Sylwester Czopek, Eduard Droberjar, Michał Parczewski,
Aleksandr Sytnyk, Alexandra Krenn-Leeb

Volume reviewers

Dr. Mikola Kryvaltsevich – Institute of History,
National Academy of Sciences, Minsk, Belarus
Prof. Jerzy Piekalski – Institute of Archaeology, Wrocław University, Wrocław, Poland
Prof. Włodzimierz Rączkowski – Institute of Prehistory,
Adam Mickiewicz University, Poznań, Poland
Prof. Petr Sommer – Institute of Archaeology,
Academy of Sciences of CR, Prague, Czech Republic

English proofreading

Dave Cowley

Photo on the cover

Reconstruction of the layout of the dense housing in phase 5
(junction of Dominikańska and Jezuicka Streets in Lublin)
D. Bednarski and J. Tkaczyk

Cover Design

Piotr Wislocki (Mitel)

ISSN 2084-4409

Typesetting and Printing

Mitel

The publications was financed by the
Fundacja Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego

Abstracts of articles from *Analecta Archaeologica Ressoviensia* are published
in the Central European Journal of Social Sciences and Humanities

Editor's Address

Institute of Archaeology Rzeszów University
Hoffmanowej 8 Street, 35-016 Rzeszów, Poland
e-mail: iarch@univ.rzeszow.pl
Home page: www.archeologia.rzeszow.pl

Contents / Spis treści

Editorial / Od Redakcji	9/10
--------------------------------------	------

Articles / Artykuły

Andrzej Rozwałka

Archaeology in a town, a town in archaeology. Selected issues of archaeological research of historical towns	13
--	----

Archeologia w mieście, miasto w archeologii. Wybrane zagadnienia badań archeologicznych w miastach historycznych	20
--	----

Anna Zalewska

The city as a "promise of ever new discoveries" in the context of <i>re-socialized</i> archaeology and through the prism of <i>second degree</i> archaeology	25
--	----

Miasto jako „obietnica zawsze nowych odkryć” w kontekście archeologii postrzeganej jako dyscyplina skazana na re-socjalizację i z perspektywy archeologii drugiego stopnia	49
--	----

Jan Frolík

Archaeological examination of medieval towns in Bohemia (An overview by an archaeologist)	67
---	----

Badania archeologiczne średniowiecznych miast w Czechach (spojzrenie archeologa)	95
--	----

Milan Sýkora

The transformation of the town Chomutov, its command post, fortifications and castle in the Middle Ages and the early Modern period	111
---	-----

Przemiany miasta Chomutova, komendy, fortyfikacji oraz zamku w średniowieczu i na początku czasów nowożytnych	164
---	-----

Emil Zaitz

The settlement of Kraków before the settlement charter	187
--	-----

Przedlokacyjne osadnictwo na terenie Krakowa	244
--	-----

Zbigniew Pianowski

Some remarks on early medieval churches in Kraków	271
---	-----

Uwagi na temat wczesnośredniowiecznych kościołów aglomeracji krakowskiej	290
--	-----

Jolanta Rodzoś

- The geographical foundations of cultural identity in contemporary Lublin 305
- Geograficzne podstawy tożsamości kulturowej współczesnego Lublina 322

Jacek Tkaczyk

- Building plots under the Old Theatre in Lublin: an example of late medieval and modern building development 333
- Analiza rozwoju zabudowy miejskiej w późnym średniowieczu i nowożytności na przykładzie parcel pod Teatrem Starym w Lublinie 355

Tomasz Dzieńkowski

- Das mittelalterliche Chełm im Lichte archäologischer Quellen 371
- Średniowieczny ośrodek chełmski w świetle źródeł archeologicznych 434

Paweł Lis, Katarzyna Pisarek

- The urban development of Kazimierz Dolny in the Middle Ages from documentary and archaeological sources 459
- Rozwój przestrzeni miejskiej Kazimierza Dolnego w średniowieczu w świetle źródeł pisanych i źródeł archeologicznych 483

Marek Florek

- Rudnik on the San: spatial arrangement and changes in town topography from the mid-sixteenth to late nineteenth century 497
- Rudnik nad Sanem. Układ przestrzenny i przemiany topografii miasta od połowy XVI do końca XIX wieku 519

Rafał Niedźwiadek

- The historical development of Końskowola 531
- Kształtowanie przestrzeni miejskiej w Końskowoli 565

Tomasz Mazecki, Marta Woźniak

- Franziskanerinnen im Stadtraum von Zamość im 17. Jh., im Lichte der archäologisch- historisch- kartographischen Forschungen 585
- Franciszczanki w przestrzeni miejskiej XVII-wiecznego Zamościa w świetle badań archeologiczno-historyczno-kartograficznych 601

Reviews / Recenzje**Tadeusz Malinowski**

- (rec.): Alina Jaszewska (red.): Wicina. Katalog zabytków metalowych 611

Chronicle / Kronika

**The 80th birthday celebration of Jadwiga Teodorowicz-Czerpińska
80 rocznica urodzin Jadwigi Teodorowicz-Czerepińskiej**

Grażyna Michalska, Jacek Studziński

Mrs Jadzia – that sounds proud! 623

Pani Jadzia – to brzmi dumnie! 630

Jan Gurba

An interview of Jadwiga Teodorowicz- Czerpińska by Dr Jan Gurba 633

Wywiad doc. Jana Gurby z Jubilatką – Jadwigą Teodorowicz-Czerepińską 637

Editorial

The seventh volume of this periodical develops two trends seen in a number of earlier volumes of *Analecta Archaeologica Ressorviena*. One trend is to focus on themes and this volume, entitled *Archaeology in a town, a town in archaeology*, addresses the archaeology of medieval and early modern towns. This theme originated at the conference “Towns of Lublin Land in the Middle Ages and Early Modern period. Problems and Research Perspectives“, which was held at MCSU in Lublin, 6–7 December 2007. Our volume presents this topic in a broader geographical context.

The second trend is the attempt to reflect the problems of urban archaeology as a subject of interdisciplinary studies. The predominant archaeological perspective is complemented by articles reflecting on the theory of archaeology of “the second degree”, cultural anthropology, geography, history and urban planning.

This volume also contains contributions celebrating the 80th birthday of eminent art historian Jadwiga Teodorowicz-Czerepińska, a researcher of urban planning and the urbanisation of Podkarpacie and Lublin areas.

Sławomir Kadrow
Andrzej Rozwałka

Od Redakcji

Siódmy tom naszego pisma kontynuuje dwie tendencje, których początki widoczne są w kilku poprzednio wydanych tomach *Analecta Archaeologica Ressoviensia*. Jedną z nich jest skupianie się na wybranych zagadnieniach tematycznych. Niniejszy tom zatytułowany *Archaeology in a town, a town in archaeology* koncentruje się na archeologii miast średniowiecznych i wczesnonowożytnych. Idea ta narodziła się na konferencji „Miasta Lubelszczyzny w średniowieczu i okresie wczesnonowożytnym. Problemy i perspektywy badawcze”, która odbyła się na UMCS w Lublinie w dniach 6–7 grudnia 2007 r. W naszym tomie nadano jej szerszy terytorialnie wymiar.

Druga ze wspomnianych tendencji przejawia się w próbie odzwierciedlenia problemów archeologii miasta jako przedmiotu studiów interdyscyplinarnych. Dominująca perspektywa archeologiczna uzupełniona jest w publikowanych artykułach o refleksje z zakresu teorii archeologii „drugiego stopnia”, antropologii kulturowej, geografii, historii i urbanistyki.

Tom zawiera również część kronikarską poświęconą jubileuszowi 80-lecia urodzin wybitnej historyk sztuki Jadwigi Teodorowicz-Czerepińskiej, badaczki urbanistyki i urbanizacji terenów Podkarpacia i Lubelszczyzny.

Sławomir Kadrow
Andrzej Rozwałka

*The 80th birthday celebration
of Jadwiga Teodorowicz-Czerpińska*

*80 rocznica urodzin
Jadwigi Teodorowicz-Czerepińskiej*

CHRONICLE / KRONIKA

Grażyna Michalska*, Jacek Studziński**

Mrs Jadzia – that sounds proud!

The birthday girl profiled cannot be described as ordinary and that is why occasional appreciation seems not to be enough. Firstly it is important to mention that Jadwiga Teodorowicz-Czerepińska has agreed to be called Jadzia and only that, so this name has been exclusively set apart for her ... "Mrs Jadzia".

She was born in Vilnius to a family with ancestors of Lithuanian boyars of Gasztoldzi with Abdank shield which the great chancellor, many governors and ecclesiastical dignitaries originated from. Józef Teodorowicz, an Armenian archbishop, a twofold M. P. in the Second Polish Republic created a Legislative Parliament in 1919 r., having made a famous speech; as an intercessor of the Polish case he fought for Upper Silesia and Motherland reconstitution paying special attention to the issue of Benedict XVth.

Mrs Jadzia graduated from a famous High School of the Union of Lublin. She studied History of Art at the Catholic University of Lublin writing her M. A. dissertation on *A wooden church of Ksieżomierz* under the scientific guidance of Professor Piotr Bohdziewicz – a prominent specialist on the baroque.

Between 1969 and 1992 she worked as a manager in the National Atelier for Conservation of Cultural Properties and to be more specific in the Atelier for Historical and Scientific Documentation. That environment has perfectly suited Mrs Jadzia's temperamental character. She liked facing new challenges and her studies became canonical. She was the only one who could clearly identify issues and explicitly explain the conservatory results so precisely. She was happy to share her experience and give advice to her younger work colleagues. Her

Jadwiga Teodorowicz-Czerepińska

* Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, Katedra Architektury i Urbanistyki, 20-150 Lublin, ul. Bursaki 12, g.michalska@wspa.pl

** Archee. Badania i Nadzory Archeologiczne, ul. Królewska 6/6, 20-109 Lublin, archee@plusnet.pl

work style is unique and copying it is almost impossible. People who had a chance to be her students were extremely lucky and are still admiring the mastery of her scientific work. In 1992 she started to work as a specialist for cultural landscape conservation in a Local Centre for Monuments Research and Documentation. She was handling the historical influence of communication networks in the colonization of the Lublin area; she also carried out preliminary research on the region's cultural values.

In 1992 she also became a co-owner of *Mansarda* – a Team for Monuments Research and Documentation. The name of the company was her idea and links to the name of the company's office in the old tenement attic at No. 7 Grodzka Street.

Working for *Mansarda* she carried out number of urban, architectural and rural research projects, a variety of conservatory expert reports and guidelines for conservatory projects.

Ars militaris is still in the area of her interest. Work with Mrs Jadzia is a fascinating professional and personal adventure for her partners. We call her *maestra vitae* as she has inculcated in us a proper hierarchy of values, warned us against clichés, bigotry and ostentation; having her feet planted firmly on the ground she has taught us to distinguish between dreamers and imaginative people. An incomparable diplomat who used to avoid primitive confrontation, loyal, tactful and with a heart of gold, that is how Mrs Jadzia can be described.

Her publications are confirmation of a broad knowledge and precise usage of Polish. Completely in love with Kazimierz she has written the best monograph of this town. She was fascinated with multi-cultural aspects of the region and she is co-author of Lublin's Lutheran Church of Augsburg Confession. As an expert on Lublin history and architecture she is a co-author of a highly rated guidebook, the second edition of which is about to be published.

When she is making a public performance she is always successful, treating her audience to clear and understandable speeches: she once gave us the following advice – Remember! – the best thing is to improvise... after three days of preparation”.

There is not enough space to quote all her anecdotes as she is such a vivid person, there must be a separate volume for it! A number of them came up in Kazimierz Dolny in her homestead of XVIIIth century's presbytery which was moved from Kaczmiska. It is a place where

she welcomes her guests with a characteristic smile and arranges unforgettable feasts with exquisite cuisine (yes, she is a great cook) and unusual entertainment such as live performances. All the guests take part in it wearing given costumes and declaiming their parts. A house in Kazimierz has its own spirit; it is full of life, heirlooms, photos, books and memories... Mrs Jadzia likes seizing the moments and avoids sentiments. She has taught us to appreciate good moments spent with our friends. If mentioning Plato then it is worth mentioning the beautiful garden surrounding the house on the bank of Vistula.

She managed to combine professional passion with private life. After graduation she married Anatoliusz Czerepiński, a medical student. Because strong personalities attract each other, she had chosen a wonderful man who because of his patriotic views was expelled from the University of Gdańsk. And so he took up a course on History of Art at the Catholic University of Lublin. As a couple of art historians and newly-weds they earned their living by listing the monuments in the Lublin and Rzeszów areas. Anatoliusz was an excellent doctor specializing in addictions and was into art and classical music until the last days of his life. He was a talented photographer of sculpture and architecture with his own easily recognized style. They have two daughters; Ania and Marzenka. Anna is a devoted and appreciated doctor of medicine and Marzena an educated teacher who has moved to Sweden where she takes care of her two daughters Weronika and Monika.

Mrs Jadzia is continuously surprising us – she is now working on a book on bell-founding. This issue goes well together with her 80th birthday which we celebrate with a sound of a bronze bell!

We wish for all the best for Mrs Jadzia; to be in perfect health, not to use glasses, to remember all the references and to reciprocate our friendship!

Awards

1974

- An Award of Minister of Art and Culture for Historical and Urban Study of Kazimierz Dolny, collective work edited by J. Teodorowicz-Czerepińska

1978

- An Award of Minister of Art and Culture for Study of Lublin's Crown Tribunal (The Board of State Enterprise of Ateliers for the Conservation of Cultural Properties Department of Lublin), collective work edited by J. Teodorowicz-Czerepińska

1982

- First Rank Award of Minister of Administration, Spatial Economy and Environmental Protection for studies and Project for Lublin's Old Town revaluation (The Board of State Enterprise of Ateliers for the Conservation of Cultural Properties Department of Lublin), collective work edited by J. Teodorowicz-Czerepińska

1993

- First Rank Award of Minister of Art and Culture for research work on *Synthesis of Old Polish part of Cracovian Suburb In Lublin* (Association for Historical Documentation "Mansarda"), collective work edited by J. Teodorowicz-Czerepińska

1996

- A Distinction of Minister of Art and Culture for a research work on *Cultural Values of water catchment area of river Ciemięga*, collective work edited by J. Teodorowicz-Czerepińska

List of Publications

1958

- Drewniany kościół parafialny w Księżomierzy. *Roczniki Humanistyczne Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego* 6.

1959

- Bunt w Urzędowie. *Mówią Wieki* 1959(2).
- *Ludowy feretron z Krasnobrodu*. *Polska Sztuka Ludowa* 13(3) (współautor: A. Czerepiński).

1960

- Bunt w Księżomierzy. *Mówią Wieki* 3(10).

1961

- XVIII-wieczny ludowy strój biłgorajski na obrazach wotywnych Puszczy Solskiej. *Polska Sztuka Ludowa* 15(2).

1964

- Urbanistyczno-obronne założenie Urzędowa. In K. Myśliński and J. R. Szaflik (eds.), *Z dziejów powiatu kraśnickiego. Materiały z sesji naukowej*. Lublin.

1971

- Wpływ ustaleń historyczno-badawczych na opracowania w zakresie planowaniaprzestrzennego. *Rola planowania przestrzennego w procesie rozwoju regionulubelskiego*. Lublin.

1972

- Konsylium lubelskich architektów w XVII wieku. *Kalendarz Lubelski* 15.
- Pałac w Przeworsku. *Architektura rezydencjonalna i obronna woj. rzeszowskiego w świetle badań naukowych prowadzonych w XX-leciu PRL. Materiały z sesji naukowej* Rzeszów. (współautor: J. Żurawski).
- Wyniki badań architektonicznych w renesansowym dworze w Przecławiu, pow. mielecki. *Architektura rezydencjonalna i obronna woj. rzeszowskiego w świetle badań naukowych prowadzonych w XX-leciu PRL. Materiały z sesji naukowej*. Rzeszów (współautor: T. Augustynek).
- *Zameczek romantyczny w Łańcucie*. Łańcut.
- Zamki Kazimierza Wielkiego na Lubelszczyźnie. *Kalendarz Lubelski* 15.

1973

- Kamieniczek staromiejskich w Lublinie czas przyszły i przeszły. *Kalendarz Lubelski* 16.
- Ruiny w Podzamczu Bychawskim. *Kalendarz Lubelski* 16.

1981

- *Kazimierz Dolny. Monografia historyczno-urbanistyczna*. Kazimierz Dolny.
- Problematyka badań interdyscyplinarnych w bloku VIII ze szczególnym uwzględnieniem badań archeologicznych. *Archeologia w rewaloryzacji Starego Miasta w Lublinie*. Warszawa.

1982

- *Życie i twórczość Karola Sicińskiego, architekta, malarza i konserwatora Kazimierza Dolnego. Wystawa Kazimierz Dolny. Galeria Letnia. Kazimierz Dolny.*
- Wyniki badań historycznych i architektonicznych pałacu w Celejowie. *Architektura rezydencjonalna historycznej Małopolski, Materiały Sesji Stowarzyszenia Historyków Sztuki (Łańcut, czerwiec 1975. Łańcut (współautor: T. Augustynek).*

1983

- Nagroda Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska za plan rewaloryzacji Starego Miasta w Lublinie. *Ochrona Zabytków 36.*
- *Zamek w Kazimierzu Dolnym.* Kazimierz Dolny.

1984

- Twórczość architektoniczna Karola Sicińskiego. *Architektura 1.*

1987

- *Zamek w Kazimierzu Dolnym.* Kazimierz Dolny.

1988

- Klementowice siedzibą Ignacego Potockiego w początkach XIX w. *Region Lubelski 3(5).*

1993

- Przemiany zabudowy i funkcji rynku w Lublinie w XVI–XVIII w. *Kwartalnik Historii Kultury Materialnej 41(2).*

1995

- Budowle obronne w pasie krajów nadbałtyckich z basztami ognio-
wymi po przekątnej założenia. *Lubelszczyzna 1(1).*
- Wartości kulturowe na obszarze zlewni rzeki Ciemięgi. *Proekologiczne zagospodarowanie zlewni rzeki Ciemięgi. Konferencja nauko-
wo-techniczna.* Lublin.
- Zabytki Architektury i Budownictwa w województwie lubelskim –
krótka charakterystyka. *Zabytki Architektury i Budownictwa w Pol-
sce 22: województwo lubelskie.* Warszawa.

1996

- Nieistniejący zameczek Witoszynie. *Na Przykład 33.*
- Dawna szubienica miejska w Lublinie. *Na Przykład 35.*
- Zabytki Bochofnicy – ruiny zamku i kaplicy. *Bochofnica – królowie
i zabytki.* Kazimierz Dolny.
- Zamek i kaplica – mauzoleum w Bochofnicy. *Na Przykład 36.*

1997

- Papiernia Czartoryskich w Celejowie. *Na Przykład* 47.
- O starych wierzbach i pałacu w Celejowie. *Na Przykład* 53.

1999

- Ochrona fortyfikacji miejskich w planach zagospodarowania przestrzennego na przykładzie Lublina. *Fortyfikacja* 8. Warszawa (współautorzy: G. Michalska, Ł. Michalski).
- Rzadki Zabytek (o kościele św. Anny w Kazimierzu). *Spotkania z Zabytkami* 23.

2000

- *Lublin. Przewodnik*. B. Nowak (ed.). Lublin.

2007

- *Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie*. Lublin (współautorzy: G. Michalska, J. Studziński).

2011

- Renesans Lubelski. *Renowacja i zabytki*. Lublin.

Grażyna Michalska, Jacek Studziński

Pani Jadzia – to brzmi dumnie!

Osobowość Szanownej Jubilatki na tyle wymyka się przeciętności, że i okolicznościowa laudacja nie da się utrzymać w spodziewanym schemacie. Tak więc, na wstępie należy podkreślić, że Jadwiga Teodorowicz-Czerepińska zaakceptowała wyłącznie przytoczoną w tytule formę swojego imienia, obruszając się na każdą inną, toteż świat zarezerwował ją tylko dla Niej ... „Pani Jadzia”.

Urodziła się w Wilnie – jakiś czas temu – w rodzinie wywodzącej się z litewskich bojarów Gasztołdów herbu Abdank, którzy dali historii kanclerza wielkiego i niejednego wojewodę, czy dostojnika kościelnego. Arcybiskup obrządku ormiańskiego Józef Teodorowicz, poseł dwóch pierwszych kadencji na sejm II Rzeczypospolitej otworzył Sejm Ustawodawczy w 1919 r., wygłosiwszy słynne przemówienie; jako orędownik sprawy polskiej, walczył o powrót Górnego Śląska do Macierzy, zwracając uwagę na sprawy polskie m. in. papieża Benedykta XV.

Pani Jadzia otrzymała maturę w renomowanym Liceum Unii Lubelskiej. Studia uniwersyteckie w zakresie historii sztuki odbyła na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Pracę magisterską pt. Kościół drewniany w Księżomierzy, napisała pod kierunkiem legendarnego prof. Piotra Bohdziewicza, wybitnego znawcy baroku.

Lata 1969–1992 spędziła w Przedsiębiorstwie Państwowym Pracowni Konserwacji Zabytków w Lublinie – w Pracowni Dokumentacji Naukowo-Historycznej, którą okresowo kierowała. Temperamentowi naukowemu Pani Jadzi profil pracy tej znakomitej niegdyś firmy bardzo odpowiadał. Lubiła mierzyć się z coraz nowymi tematami, a jej studia konserwatorskie stworzyły kanon. Nikt nie potrafi, tak jak Ona precyzyjnie wyeksplikować problemu i po mistrzowsku zdefiniować wynikających z tego wniosków konserwatorskich, służących ochronie dziedzictwa. Z satysfakcją dzieliła się swoim doświadczeniem z młodszymi kolegami, konsultując i poprawiając dopiero „raczkujących” w zawodzie. Tak, czy owak styl prac Pani Jadzi nie ma sobie równych i można tylko próbować zmieścić się w jej „szkole”, w roli uwielbiających swojego mistrza „apostołów”. Niżej podpisani, mieli szczęście uczyć wówczas się zawodu u boku *maestry*, a zdobywszy po latach szlif naukowy, nadal pozostają pełni podziwu dla Jej niepowtarzalnego kunsztu. W 1992 roku Jubilatka rozpoczęła pracę w Regionalnym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków jako specjalista ds. ochrony krajobrazu kulturowego. Zajęła się m.in. wpływem historycznych powiązań komunikacyjnych na powstanie sieci osadniczej Lubelszczyzny; wykonała też fundamentalny do dalszych badań katalog wartości kulturowych regionu. W tym samym roku, stała się współwłaścicielką prywatnej firmy „Mansarda. Zespół Badań i Dokumentacji Zabytków”. Nazwa firmy – utworzona wg Jej konceptu – nawiązuje do

wieloletniej siedziby na poddaszu staromiejskiej kamienicy przy ul. Grodzkiej 7. W ramach działalności „Mansardy” wykonała wraz z zespołem dziesiątki studiów urbanistycznych, ruralistycznych i architektonicznych, jak również wszelkiego rodzaju ekspertyz konserwatorskich i założeń do projektów konserwatorskich. W kręgu jej zainteresowań nieodmiennie pozostaje też *ars militaris*. Praca z Panią Jadzią to dla jej partnerów fascynująca przygoda zawodowa, a dla piszących niniejsze – również osobista. Nasza *maestra vitae* wpoila nam bowiem słuszną hierarchię wartości, uczuliła na banał, fanatyzm i ostentację; twardo stąpająca po ziemi z godnością, nauczyła odróżniać rozchwianych fantastów od osób porywających fantazją. Niezrównana dyplomatka, unikająca prymitywnej konfrontacji. Lojalna w przyjaźni, taktowna, z wielkim sercem – oto Pani Jadzia !

Książki, które wyszły spod Jej pióra, utrwaliły sławę nie byle jakiej erudytki, posługującej się dobrą polszczyzną. Zakochana z wzajemnością w Kazimierzu napisała najlepszą monografię tego magicznego miasteczka; zafascynowana wielokulturowością regionu współtworzyła pierwszą monografię lubelskiej parafii ewangelicko – augsburskiej; jako najlepsza znawczyni historii i architektury Lublina jest współautorką cenionego przewodnika. Drugi ukaże się lada dzień, również z Jej wkładem autorskim.

Kiedy występuje publicznie, zawsze odnosi sukces, czarując słuchaczy jasnością i lekkością wywodów; kiedyś pouczyła nas z nieodmiennym dystansem do siebie i poczuciem humoru: „pamiętajcie! – najlepiej się improwizuje ... po trzech dniach pracowitych przygotowań”.

Brakuje tu miejsca na przytoczenie całego naręcza anegdot związanych z wyjątkowo barwną postacią Jubilatki, trzeba by na to osobnego tomu ! Wiele z nich powstało w Kazimierzu Dolnym, w Jej domostwie wyczarowanym w XVIII w. plebanii przeniesionej z Karczmisk. Tam odzywają się geny istic bojarskie, gdy z charakterystycznym uśmiechem wita w gościnnych progach przyjaciół i aranżuje niezapomniane biesiady, którym oprócz uroków znakomitego stołu (tak ! – jest na dodatek wyrafinowaną kucharką) towarzyszą niepowszednie rozrywki – osobiście reżyserowane przedstawienia i żywe obrazy. Udział biorą wszyscy, wdzierając przygotowane kostiumy i recytując wcześniej wyuczone role. Kazimierski dom „z duszą” tętni życiem, a do tego pełen jest rodowych pamiątek, fotografii, książek i wspomnień...., jakkolwiek Pani Jadzia lubi żyć przede wszystkim chwilą i unika sentymentów. Tego też nas nauczyła – po platońsku doceniać dobre chwile z dobrymi przyjaciółmi. Jeśli Platon – to i piękny ogród, który oczywiście jest i otacza malowniczy dom przytulony do Wisły.

Udało się Jej pogodzić pasję zawodową z życiem prywatnym. Po ukończeniu studiów wyszła za mąż za Anatoliusza Czerepińskiego, studenta medycyny. Ponieważ osobowości przyciągają się, wybrała wspaniałego człowieka, który zapłacił za patriotyzm, relegowaniem w czasach stalinowskich z wymarzonych studiów medycznych w Gdańsku. Przygarnięty przez KUL, ukończył historię sztuki, ale po latach znowu medycyna stała się najważniejsza. Jako para historyków sztuki na dorobku, młodzi małżonkowie, przez

wiele lat inwentaryzowali zabytki, przemierzając przede wszystkim tereny Lubelszczyzny i Rzeszowszczyzny. Anatoliusz, znakomity lekarz uzależnień, do końca życia kochał sztuki plastyczne i fascynował się muzyką klasyczną. Był utalentowanym fotografem rzeźby i architektury; wypracował swój własny, dobrze rozpoznawalny styl. Państwo Czerepińscy doczekali się dwóch córek – Ani i Marzenki. Anna jest dzisiaj cenionym i oddanym pacjentom doktorem nauk medycznych, Marzena, z wykształcenia pedagog, wywędrowała do Szwecji, gdzie wychowuje dorastające latorośle Weronikę i Monikę.

Pani Jadzia ciągle zaskakuje, jak ostatnio tym, że zakochana w wielkich tematach urbanistycznych i architektonicznych – przygotowuje książkę o ludwisarstwie ! Chociaż ... temat ten dobrze łączy się z okrągłym Jej Jubileuszem, który czcimy najczystszy tonem spżowego dzwonu !

Życzymy Pani Jadzi: aby miała doskonale zdrowie – jak zawsze, nie używała okularów (!) – jak zawsze; pamiętała wszystkie sygnatury – jak zawsze i odwzajemniała naszą przyjaźń – jak zawsze!

Nagrody

1974

- Nagroda Ministra Kultury i Sztuki za *Studium historyczno-urbanistyczne Kazimierza Dolnego*, opr. zbiorowe pod red. J. Teodorowicz-Czerepińskiej

1978

- Nagroda Ministra Kultury i Sztuki za *Studium Trybunału Koronnego w Lublinie* (PP PKZ O/Lublin), opr. zbiorowe pod red. J. Teodorowicz-Czerepińskiej

1982

- Nagroda I Stopnia Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska za studia i projekty do Rewaloryzacji Starego Miasta w Lublinie (PP PKZ O/Lublin), opr. zbiorowe pod red. J. Teodorowicz-Czerepińskiej

1993

- Nagroda I Stopnia Ministra Kultury i Sztuki za pracę studialną *Synteza staropolskiego odcinka Krakowskiego Przedmieścia w Lublinie* (Zespół Dokumentacji Historycznej *Mansarda*), opr. zbiorowe pod red. J. Teodorowicz-Czerepińskiej

1996

- Wyróżnienie Ministra Kultury i Sztuki za pracę studialną *Wartości kulturowe obszaru zlewni rzeki Ciemięgi*, opracowanie zbiorowe pod red. J. Teodorowicz-Czerepińskiej